

Ödets makt

alternativ version av "*Macbeth*"
efter Shakespeare

av Christian Lanciai (2009)

Personerna:

Tre nornor
Macbeth
Lady Macbeth
Banquo
Fleance, hans son
Thanen av Ross
Thanen av Angus
Thanen av Lennox
Thanen av Caithness
Thanen av Monteith
andra thaner och adelsmän
Konung Duncan
Malcolm, och
Donalbain, hans söner
Macduff
hans hustru
hans son
två lejda mördare
tjänare
en gårdvar
en doktor
en piga
andra soldater

Handlingen äger rum 1040-1057 i Skottland
samt en scen i England (akt IV scen 4).

Copyright © C. Lanciai 2009

Akt I scen 1. En hed.
Tre käringar uppträder.

1 Vad gör vi här egentligen?
2 Vi är ödets systrar som bara existerar för ödets skull.
3 Vi är ofrånkomlighetens barn, vars existens är obeveklig.
1 Men varför har vi samlats?
2 Vi har sammanstrålat för att vara ödets vägvisare,
3 att leda ödets offer in i ödet, så att de aldrig hittar rätt igen.
1 Vem är nu ödets offer?
2 Den ädle Macbeth är på väg emot oss.
3 Och vi kan inte avvisa honom,
2 då ödet placerat honom i vår väg.
1 Skall han då icke kunna reda sig utan ödet?
2 Ingen reder sig utan ödet,
3 och om de försöker reder de sig fåfängt,
2 vilket Macbeth minsann skall få varsebli.
1 Är det han som kommer här?
2 Just han, en ödets man,
3 med en ödets följeslagare bredvid sig.
Macbeth Håll, Banquo! Vad är det för sällsamma kvinnor, som hägrar liksom
spöken här mitt på heden? Vad gör de här?
Banquo De fyller mig med onda aningar precis som dig.
Macbeth Vi måste konfrontera dem. Vi har ju aldrig backat från bataljer, alltid
varit främst i striden, aldrig någonsin ryggat tillbaka, så vi kan väl inte bara väja
undan feigt för några leda räligen fruntimmer?
Banquo Nej.
Macbeth Vad gör ni här, oattraktiva käringar i enslighet så långt från
mänskligheten man kan komma mitt på ödslighetens hed?
1 Hell Macbeth, than av Glamis!
2 Hell Macbeth, than av Cawdor!
3 Hell Macbeth, konung av Skottland!
Macbeth (ryggat tillbaka) Så får ni inte säga. Jag är than av Glamis, det är riktigt, men
allt annat är fullkomligt fel.
Banquo Be dem förklara sig.
Macbeth Förklara er, ni leda systrar!
1 Vi har inget att förklara, bara att förkunna.
2 Du ser ej själv ditt öde ännu, men du är nu redan fast däri.
3 Allt skall förklara sig så småningom.
Macbeth Jag finner detta otäckt.
Banquo Ni hälsar här min vän med omöjliga titlar, men mig har ni inte hälsat.
1 Hell Banquo, ej lika lyckligt lottad men lyckligare.
2 Hell Banquo, ingen konung själv men far till kungar.
3 Hell Banquo, mindre än Macbeth men större långt omsider.
Banquo Detta är orakelspråk, som ingen kan begripa.
Macbeth Är de helt förryckta, eller vågar man ta dem på allvar?
Banquo De vet nog ej själva vad de säger. De är gaggiga och bortom varje hopp.
Macbeth Dock är det något med dem som man icke kan förneka. De är här, och de
har sagt vad de har sagt. Man kan ej motstå uppenbarelser från andevärlden.
Banquo Menar du att de då ej är dödliga?
Macbeth Om de ej själva fattar vad de säger talar de med andens tunga, vilket det
kan vara farligt att förringa.
Banquo Du är vidskeplig.

Macbeth Nej, jag är bara följsam mot vad livet bjuder mig.
Banquo Det här går mig på nerverna. Vi rider vidare.
Macbeth Jag ser två vänner rida där emot oss. Kan det vara själva thanerna av Ross och Angus?
Banquo Det ser inte bättre ut. Då måste någonting ha hänt.
Ross Hell, Banquo och Macbeth!
Macbeth Vad nyheter, då ni har ärende till oss?
Ross Kungen är på gott humör, då han har hört hur ni med framgång slagit ner rebellerna. Han har av tacksamhet för den skull utnämnt dig till than av Cawdor.
Macbeth Than av Cawdor! Men den thanen lever ju fortfarande! Har något hänt som avslutat hans liv?
Ross Han lever, men har som förrädare förverkat sina titlar och sin ställning. Kungen överlåter därför dem åt dig.
Macbeth (till Banquo) Jag tror ej mina öron.
Banquo Verkligheten överträffar fantasin.
Macbeth Spådomen har slagit in och det omedelbart.
Angus Vi hoppas detta passar er, Macbeth. Ni verkar nästan pinsamt överraskad.
Ross Se det bara som en heder.
Macbeth Naturligtvis så är jag bara hedrad. Ändå var det nog det sista som jag hade väntat mig. Jag är chockerad smått av denna överraskning.
Angus Det är helt naturligt.
Macbeth (till Banquo) Om häxornas orakelspråk så övertydligt genast visar sig slå in, vad oerhörda konsekvenser har vi icke då att vänta oss? De sade dig, att du med tiden skulle bli en ättefar åt konungar.
Banquo Och du en konung själv.
Macbeth Detta skrämmer mig. Vad är det för ett öde som så vågar skena med oss oskyldiga människor? Vad har vi gjort för att förtjäna detta?
Banquo Ingenting. – Mina kusiner, låt mig höra närmare detaljer om det timade, som drabbat oss som blixtar från klar himmel. (*pratar med Ross och Angus*)
Macbeth (för sig själv) Detta är i sanning obehagligt. Aldrig bad jag någon om så plötslig överväldigande ära. Detta kan ej leda vidare till något gott. Det verkar gott, men bär inom sig fröet till situationer som vi ej kan kontrollera, och som därför måste bli av ondo. Jag kan inte hjälpa det, jag bävar och jag ryser, och jag tycker inte om det. Than av Cawdor! Måste det betyda då, att jag då också måste bära Skottlands krona? Vad skall det då bli av konung Duncan?
Banquo Se, så han har låtit äran gå sig djupt till sinnes! Han är överväldigad.
Angus Det skulle jag nog också varit.
Macbeth Förlåt mig, mina herrar, men det överraskande beskedet har gjort mig en smula tankspridd. Mår kung Duncan väl?
Ross Han mår så väl som han kan må och väntar oss förmodligen med iver till sitt läger.
Macbeth Låt oss skynda dit och vara honom tjänliga med vår plikttrogna uppvaktnings och närvaro.
Ross Ni är lika ivriga som han till att ni återses.
Macbeth Vi måste tala mer om detta, Banquo, mer privat.
Banquo Det tål minsann att diskuteras.
Angus Har ni råkat ut för något?
Macbeth Ja, ett sällsamt fenomen. Det tar vi senare. Låt oss nu skynda till vår konung. (*De går ut.*)

Scen 2. Hos kungen.

Duncan Har Cawdor avrättats?

Lennox Han lever icke längre och dog som en man trots allt. Han stod för sitt förräderi och ångrade uppriktigt sitt förräderi och avgav äntligen en full bekännelse. Han tog sin dom med jämnmod, ansåg den korrekt och skildes från sitt liv med stoiskt lugn.

Duncan Jag måste uppriktigt beklaga hans förräderi och avfall, då jag litade fullkomligt på honom som på en min frände. Nu måste denna tillit tillfalla en annan i hans ställe.

Lennox Se, här kommer de, de käcka hjältarna, din nya högra arm och en ny Cawdor att bestå din fulla tillit på.

Duncan De är i högsta grad välkomna. – Bäste frände, låt mig få omfamna dig och hjärtligen välkomna dig i Cawdors ställe – aldrig kunde någon tro om honom att han skulle svika oss och kanske inte ens han själv, men i hans ställe har nu du bevisat dig en mer betrodd och nära vän och frände än vår fallne vän. Så är det. Faller någon värld i sammanbrott, ruiner och förluster samman, reser sig en annan upp om inte två. (*omfamnar hjärtligt Macbeth*) Dig hälsar jag också, min tappre Banquo.

Macbeth Det är min stora ära att så plötsligt värdigas med ditt förtroende, min gode konung, och jag önskar inget annat än att kunna leva upp till det.

Duncan Det gör du redan. – Härmed kungör vi samtidigt, att vår äldste son, prins Malcolm, undfår titeln prins av Cumberland som närmaste arvtagare till Skottlands tron. Som ni är mig lojala, lydiga och underdåniga, så vare ni ock honom.

alla (höjer sina svärd) Leve Malcolm, prins av Cumberland!

Duncan Så styr vi nu vår färd till Inverness, för firande av segern med banketter och allt möjligt övligt pokulerande.

Macbeth Så skall det bli min glädje att förkunna för min fru att ni är nu på väg med hela hovet. Hjärtligt skall vi härbärgera er hos oss.

Duncan Din gästfrihet är välbekant, min gode than Macbeth av Cawdor. Vi ser fram emot den festen. Uppbrott! Låt oss ombestyra våra praktiska detaljer! (*allmänt uppbrott*)

Macbeth (ensam) Prins av Cumberland! Vad säger ödets mekanismer om en sådan titel? Om den inte upphäver oraklet om min kunglighet till lättnad för oss alla och så jävar ödets makt, så är ej någonting i livet mer att lita på.

Scen 3.

Lady Macbeth (läser ett brev) "Så förkunnade mig hedens ödessystrar, att jag skulle snart bli than av Cawdor, och knappt hade jag vänt ryggen åt dem förrän jag blev hälsad med den titeln av kung Duncans vänner, Ross och Angus. Cawdor, visade det sig, var hemfallen åt lömskt förräderi och skulle inom kort bli avrättad, det visste jag ej något om, varvid kung Duncan överlät titeln helt spontant till mig. Men det var inte allt sibyllorna utlovade mig, utan även titeln kung av Skottland."

Skulle jag ej känna dessa initierade sibyllor, som vet mycket mer om världen än all världen själv? Naturligtvis har de fullkomligt rätt, och har de lovat dig bli kung av Skottland har du inget annat val än faktiskt bli det. Och nu kommer Duncan hit och övernattar. Allting stämmer in precis. Allt vad vi behöver göra är att tjäna ödet med att själva ge det någon skjuts. Och slumpen spelar oss mirakulöst i händerna. – När kommer han?

tjänaren Han är på väg och kommer när som helst. (*tunga slag på porten*) Det måste vara han.

lady Min man, allt vad du nu behöver göra är att aldrig visa någon svaghet. Du är mänsklig, och där ligger hela din labilitet, men jag skall gjuta fasthet i dig, så att du när stunden kräver aldrig tvekar. Ödet har bestämt vår väg åt oss, och allt vad vi behöver göra är att följa det i blindo i fullkomlig säkerhet.

Macbeth (kommer in) Min maka! *(omfamnar henne)*

lady Min man! Välkommen åter, och i synnerhet välkommet var ditt brev.

Macbeth Som du förstår förbryllades jag av de rälige tre tanternas framträdanden och förutsägelser.

lady Som redan börjat att slå in! Det kan du ej förneka!

Macbeth Det är mest besynnerligt av allt.

lady Låt bara dig ej hindras av mänskliga skrupler. Banan ligger rak till makten, och du äger blott att vara konsekvent och följa den.

Macbeth Du verkar mera ambitiös än jag.

lady Jag observerar vad som händer och agerar i naturlig enlighet därmed. Din konung kommer nu ju hit och ämnar sova här. Är icke det om något ett blott alltför övertydligt tecken till oss att agera?

Macbeth Tänker du på kungligt mord?

lady Jag tänker blott på ödets profetias genomföring, som ej någonting kan hindra oss i, eller hur?

Macbeth Ditt uppsåt tvingar mig att rysa.

lady Nej, det tvingar dig att handla! Om du blir serverad ifrån ovan en karriär av oantastlig härlighet och makt och ära, är du då så dum att du kan säga nej därtill?

Macbeth Ett mord är dock ett mord.

lady Och har då Duncan själv ej några mord bakom sig för att få bli konung och förbli det?

Macbeth De kan inte räknas. Cawdor var det senaste.

lady Där ser du. Mord är blott en nödvändig operation ibland när politiken kräver det, som kräver det beständigt, sådan är nu en gång politiken, annars skulle inte den fungera. Makten kräver det, och ödet kräver det. Vi har ej rätt att trotsa dem.

Macbeth Vi kunde faktiskt komma undan med det om vi lyckades kompromettera andra.

lady Det blir enkelt.

Macbeth Låt oss noggrant diskutera riskerna. Vi får ej lämna några blottor. Brott kan endast ursäktas om man fullkomligt säkert kommer undan med det.

lady Så, nu känner jag igen dig, och nu börjar du agera som en man. Vi skall naturligtvis med noggrannhet gå genom samtliga detaljer. *(de drar sig tillbaka)*

Akt II scen 1. Banketten. Duncan vid festtaffeln.

Duncan Var är min värd, den ansvarige för denna kungliga bankett? Han har minsann ej sparat på krut eller krus när det gäller att imponera. Vi är alla mer än nöjda, mina herrar, och kan ej nog lovorda vår värd med hans vackra värdinna, men var tusan är de?

Macduff De är kanske upptagna i köket.

Banquo Varje festtaffel kräver noggrann organisation.

Duncan (ser Macbeth med fru komma in) Nå, äntligen, där är ni! Ni verkar vara inriktade på att förvägra oss varje möjlighet att få pokulera med er!

lady Ert nattläger kräver noggrann förberedelse, min konung. Ni måste ju få sova skönt.

Duncan Er noggrannhet för era gäster skall stå över allt beröm, och däri måste väl ni alla instämma, eller hur, mina herrar?

(allmänt positivt instämmande)

Ni har verkligen ej sparat några medel för vår underhållning, medan ni synts minst av alla, som om er generositet måste kompenseras med social snålhet. Kan det vara så?

Macbeth (till sin lady) Han är för god. Jag kan ej genomföra detta. *(ut)*

Duncan Nu smiter han igen. Vad är det med er make? Är han sjuk?

lady Inte alls, men tusen plikter kallar honom. Han har tusen järn i elden, och just nu har några tjänare insjuknat, vilket ökar hans bekymmer, som ej angår er. Jag ber er bara festa vidare oberoende av honom. Jag skall se om jag kan slita honom från hans mänskliga engagemang. *(ut)*

Duncan Jag hoppas det går över. En så vacker fru som lady Macbeth hade jag helst hos mig vid varenda lyckad tillställning, vars lycka enbart skulle vara hennes skönhets och behags förtjänst. *(De festar vidare och pokulerar.)*

lady (utanför, med Macbeth) Är du inte klok? Du kan ej backa ur nu längre!

Macbeth Du kan inte be mig mörda honom när han bara prisar mig och dig. Det går ej an. Låt det nu ej gå längre. Varför skulle jag bli konung, när jag är så lycklig som jag är? Vad behöver jag väl mera? Vi har redan en bra konung och behöver ingen bättre eller sämre.

lady Ödet, tillfället och chansen! Du kan inte svika dem, när de för en gångs skull bereder dig sin nåd och möjlighet, som aldrig kommer åter!

Macbeth Du pressar mig till vad jag icke vill.

lady Jag ser ditt eget bästa, landets och mitt eget! Thaner finns det gott om, de försvinner okända och glömda utan att få plats i historiens bok, men kungen äger evigt liv, och de kan aldrig störtas från historiens tron!

Macbeth Men brottet måste komma fram, uppdragas och ge oss vanärens outplånliga skamstämpel, som belastar oss för alltid.

lady Inte om vi kommer undan med det. Din blir rätten att få skriva om historien. Kan du säga nej till mig?

Macbeth Det har jag aldrig kunnat, och det vet du.

lady Stöt då till i natt när kungen sover, saliggjord av dina generösa krus! Han kan ej få en ljuvligare död än som belåten, snäll och drucken i en självbelåtet ljuvlig sömn.

Macbeth Gå in till gästerna. Jag måste få fundera.

lady Om du backar ur nu är du inte mer min man men blott en hare och en kruka, som gick miste om sin bästa chans i livet bara för att han var dum och feg. *(går in till gästerna. Hon hälsas med översvallande uppskattning av Duncan och de andra.)*

Duncan Det var bara ni som fattades, min fru. Nu fattas blott er man. Hur är det med honom?

lady Han kommer. Han har blott den svagheten att låta sina sorger och bekymmer gå honom för djupt till sinnes.

Duncan Sitt med oss och pokulera, ty vi har ju segrar och en ny förträfflig than av Cawdor här att fira.

lady Mina herrar, jag var aldrig den som sade nej till fester. *(De festar.)*

Macbeth (för sig, avsides) Hon har rätt. Ett tillfälle som detta kommer aldrig mera. Det är ren hasard, men det kan lyckas. Ödet verkar hålla mig vid handen. Hittills har det lett mig ofelbart till framgång, alla tecken har ensidigt varit positiva, och kan jag då säga nej därtill? Kan vinnaren då överge sitt spelbord när han bara vinner? Aldrig, ty det finns ej någon människa som självmant släpper lyckan när hon ler mot honom. Framgången är värd en satsning. Ödet lockar mig med framgång, och jag kan då bara anförtro mig helt åt henne. Alla älskar här min fru, som alltid varit populär för sin sociala skönhet och talang, och hon blir bara vackrare för att hon håller på. Hur kan jag säga nej till henne? Det är en omöjlighet. Hon har mottagit ödets gunst och rider framgångsrikt i full kontroll av denna farliga gudinna och är inte rädd för något. Det är blott för mig att följa med. *(går in till gästerna)*

Duncan (reser sig) Äntligen, vår värd, en skål till vårt förnåma värdpars ära! Jag är trött nu efter denna enastående begivenhet och längtar hem till sängen. Gör ni mig den äran, lady, att själv visa mig till mina rum?

lady Så gärna, konung Duncan. Sitt ni andra kvar och festa vidare, ty vi har obegränsade resurser, ölet tar ej slut och maten räcker till för alla att bli mätta. Allt vi vill är att ni alla skall bli nöjda denna kväll och sova väl hos oss i fullkomlig belåtenhet och harmoni.

Ross Lady Macbeth, en suveränare värdinna har aldrig ställt till med en bättre fest. Mina herrar, hennes skål! (*Alla reser sig och dricker henne jublande till.*)

Angus Och värdens! Till Macbeth!

alla Till Macbeth! (*Alla dricker honom till med entusiasm.*)

Macbeth Jag tackar er av hjärtat, mina vänner, men ber nu att få dra mig tillbaka, ty jag råkar vara ganska trött.

Macduff Har vi inte alla festat mer än väl nu redan? Jag föreslår att vi gör värdparet den äran att med dem och konungen nu alla retirera till vår sömn och vila.
(*Alla samtycker och börjar bryta upp.*)

Macbeth Är det ödets intention att tvinga mig till detta mord just när det är som mest mot allt förnuft och den mest himmelsskriande orättvisa? Kungen må ha själv begått ett antal brott för maktens skull, men aldrig var han så förbindlig och försonlig, mer sympatisk och som konung vinnande än han är nu. Och så just i det mest olämpliga moment, så tvingas jag av ödet och en kvinnas nycker till att ta ett avgörande steg från lag och ordning och ordentlighet till laglöshet och ondska, tyranni och etablerad orättvisa. Ingenting kan rädda mig tillbaka om jag överskrider denna gräns för vad som är tillbörligt, sunt och rätt. Jag hänger mig åt ödets och min makas ambitioners godtycke, och jag kan vinna spelet i en tillfällig karriär och ära eller vara för all evighet förlorad i de fallna själarnas hopplösa och fördömda mörker. Kan jag ta det steget? Det är som ett spännande experiment. Det är som initiativ i kriget: om man inte vågar kan man aldrig vinna. Om man vågar måste man ej nödvändigt förlora. Därför satsar man och ser, om det kan lyckas. Kanske lyckas det – om inte, är man slagen, och då är det lika bra att dö, så är man av med det bekymret.

lady (kommer förstulet fram till honom) Är du redo?

Macbeth Alltid redo.

lady Han har gått till sängs och sover redan, snarkar som en snäll och lycklig gris. Ej någon anar något. Alla sover lyckliggjorda, som om de fått åter all sin barndoms oskuld. När jag slår i klockan är det dags. (*försvinner*)

Macbeth Ännu finns den möjligheten att hon aldrig låter ödets klocka klämta.

Banquo (kommer in med Fleance, ser inte Macbeth) Ögonen vill tvinga mig i säng och somna bums med sina tyngder, men jag är för orolig, och månen är i nedan. Jag kan ej bli fri från häxornas makabra manipulationer. Något är i görningen som fyller mig med mörkrets absoluta fasa.

Fleance Kom och lägg dig, far. Du har gjort ditt. Det är det myckna ölet som fått ditt förstånd att börja simma flytande omkring.

Banquo Och likväl känns det som att oron kommer utifrån. (*ser Macbeths skugga*)
Håll! Vem där? (*drar sitt svärd*)

Macbeth Var lugn, min vän. Det är bara jag.

Banquo Så stillatigande och tyst i mörkret – jag tog dig för en fantom.

Macbeth Du har väl inte druckit alltför mycket nu igen, min käre Banquo? Alla andra sover redan.

Banquo Javisst, nu minns jag! Det är kanske därför jag ej kunnat gå till ro. Kung Duncan hälsade och tackade för en god natt med att be mig ge över denna ring åt dig med präktig diamant. Den har du verkligen gjort dig förtjänt av. (*överräcker ringen*)

Macbeth Tack, min vän. Gå nu och lägg dig.

Fleance Kom nu, far. Det var din sista plikt idag.

Banquo Jag kommer. Sov så gott, Macbeth. (*Fleance får honom ut med sig.*)
(*I det samma klämtar klockan.*)

Macbeth Domedagen! Det är min dom mer än konung Duncans, ty nu finns det ingen återvändo mer. Det måste göras, det blir en omfattande operation, och det skall verkligen bli skönt när det är över, ... kanske. (*går*)

lady Natten kunde inte bli svartare, som för att accentuera det djärvaste brott som någonsin förövats i Skottland, men makterna är med oss, det har ju ödet från början bevisat, och ingenting kan gå fel. Alla möjliga vittnen är stupfulla och ligger och dröglar, vi såg noga till att alla gästerna för en gångs skull fick ta sig just en så stor fylla de behagade, och skottar spottar aldrig frivilligt i glaset. Endast ugglorna hoar betänkligt, som om de var medvetna om att de var de enda som visste vad som pågick.

Macbeth (*in med två blodiga svärdsdolkar*) Är du nöjd nu?

lady Gick det bra?

Macbeth Det gick för bra. Alla sov för gott. Ingen vaknade, som om de utan min hjälp somnat in i den eviga sömnen.

lady Du kan inte gå omkring så där med svärden. Vi måste ju kompromettera tjänarna. Det är de som har gjort det, inte vi.

Macbeth Vad begär du av mig mera? Jag har gjort mitt. Det gick för enkelt för att jag inte efteråt skulle börja skaka. Nu klarar jag ingenting längre.

lady (*tar svärden*) Gå och lägg dig. Tvätta av dig först. Jag skall smörja ner tjänarna och gömma svärden hos dem. De är för berusade för att någonsin kunna fatta vad de gjorde i sömnen och fyllan. Torka av dig. Ingen blodfläck får påträffas hos oss.

Macbeth Du kladdar ner dig.

lady Jag tvättar mig efteråt. Ta det lugnt, Macbeth. Du har gjort det bra. Nu sköter jag resten. Vi är ju partners och delar på ansvaret, särskilt nu när vi blir kungliga, vilket blir nästa steg.

Macbeth Ack, jag kan aldrig sova mera!

lady Inbilla dig inte sådana dumheter! Gå och lägg dig!

(*Det bultar på porten.*)

Macbeth Är det ödet självt som bultar på vår port?

lady Du är ju alldeles ifrån dig och blir från vettet inför minsta lilla oljud! Det är ju bara någon som vill in! Gå och lägg dig! Jag kommer genast så fort det här är klart. Ingen får påträffa oss vakna i denna timme.

(*Macbeth drar sig ängsligt tillbaka, betraktar sina blodiga händer.*)

Macbeth Han inte ens rosslade. De inte ens vaknade. De bara dog och blödde genast ihjäl, som om de aldrig kunnat vänta sig något annat...

lady Gå! (*Macbeth går.*)

Till verket! Kvickt och dumt men effektivt! Om bara vi klarar den första timmen kan vi klara allt... (*skyndar ut med svärden*)

(*Det bultar på porten. Ingen reaktion. Det bultar igen. En gammal gårdvar med lykta visar sig.*)

gårdvaren Vad är det för ett infernaliskt oväsen? Vem fan vill in i detta helvete den här tiden på dygnet? Det måste vara djävulen själv som vill in. Låt honom bulta. Jag släpper inte in honom.

(*Det bultar*)

Så envis, din fan? Få se vem som är envisare! En gammal seg idiot som jag kan vänta ut hela helvetet av ren enfald! Knacka på du! Få se vem som ger sig!

(*Det bultar*)

Så som du håller på hinner jag gå och pissa innan du ger upp. Det är lika bra jag passar på. Det var ju bara därför jag steg upp, när du störde mig med ditt infernaliska bankande! Dra åt helvete, era fridstörande djävlar! (*går och slår en drill*)

(*Det bultar*)

Ser ni inte att jag är upptagen? Hör ni inte att jag sitter fast i naturliga omständigheter? Öppna själva om ni kan, eller bryt upp porten om ni har lust, för om ni vill att jag öppnar åt er får ni vänta länge.

(Det bultar)

Nu fan får ni ge er! Risken är att jag faktiskt öppnar porten för er annars!

(Det bultar)

Som ni vill! Skyll er själva! *(går äntligen och öppnar. Macduff och Lennox visar sig.)*

Macduff Var ni uppe sent igår, då det är så svårt för er att vakna?

gårdvaren Ack, herre, hela huset har rumlat sig till sängs, och det lär inte vakna upp igen frivilligt, då efter ett så stort kalas det bara kommer surt efteråt.

Macduff Kungen bad mig väcka honom tidigt, då han vill resa vidare och ej komma fram alltför sent.

Macbeth (kommer, synbarligen nymornad) Vad står på?

gårdvaren De ville väcka kungen, men de väckte bara mig, för kungen sover rusat av sig.

Macduff Det är bäst jag väcker honom själv. Är det helt i sin ordning?

Macbeth Naturligtvis. *(Macduff går.)*

Lennox Det var en faslig natt. Där vi låg blåste skorstenen av huset, medan ugglor hoade med hotfull ångest och en nordanvind kom vinande och ylande med arktisk kyla, så att alla vaknade och skakade. Det var som om med ens allt universum fylldes av onda andar.

Macbeth Ja, det var en faslig natt, men nu så är den över.

Macduff (återkommer, mer än uppskakad) O fasa! Vilken onaturlig skräcknatt! Av allt ont som kunde ha inträffat har ett långt mer ont nu timat än vad någon kunde föreställt sig!

Ross Vad står på, min gode Duff? Du är ej den som lätt blir upprörd eller skrämmd.

Macduff Kungen ligger mördad i sin säng!

Macbeth I mitt hus? Omöjligt! Det kan ej tolereras! *(skyndar ut)*

Macduff Följ efter honom, Lennox, så att inte han gör något överilat!

lady (inkommer) Vem skriker i mitt hus, och varför? Detta skulle oss ha varit en högst välbehövlig sovmorgon!

Macduff Låt ej någon sova mer förrän vi gått till botten med den värsta katastrof som någonsin har hänt oss!

lady Vad har hänt?

Macduff Jag kan ej tala om det, och jag önskar skona era öron från den skändliga skandal som nu försöker fläcka ert förträffliga värdinneskap och namn och rykte...

lady Som värdinna måste jag få höra alla eventuella klagomål. *(Banquo inkommer.)*

Macduff Ack, Banquo, vår konung ligger mördad i sin säng!

Banquo Det får ej vara sant! Du måste sovit illa denna natt, haft onda drömmar och hallucinerat!

Macduff Vem har inte det! Och desto värre blir då uppvaknandet till en verklighet som vi till evig skam har sovit över!

(skrik i en annan del av slottet)

Banquo Detta låter illa. Är det fler som mördas?

(Lennox inkommer.)

Macduff Vad är det, Lennox?

Lennox Vid åsynen av sin konungs död i badet av sitt blod som uppfyllt hela sängen tändes vår Macbeth av bärsärkarraseri, som ej blev bättre av att vi fann hos hans tjänare ej blott de uppenbara mordvapnen men tjänarna nerblodade av brottet överallt, på lakan, kläder, ansikten och täcken, som om de försökt att torka av sig innan de berusade och fullständigt omtöcknade föll redlösa till sömns.

Macduff Men varför?

Lennox Det får vi aldrig veta, ty den rasande Macbeth föll på dem och tog livet av dem genast, som fullständig vedergällning, rannsakan och dom omgående.

Macduff Det var inte bra.

lady Och detta händer i mitt eget hus?

Banquo Nej, det har redan hänt.

Ross Här kommer husets herre.

Macduff Har du någon kommentar till vad som hänt, Macbeth?

Macbeth Ni hade alla säkert gjort precis det samma. Ej kan någon tolerera att hans konung mördas i hans eget hus och under hans ansvar och värdskap. Jag har gjort processen kort med mördarna, så att vi klarat hela saken genast.

(Malcolm kommer med Donalbain.)

Malcolm Vad har hänt? Hela huset skriker.

Macduff Prins av Cumberland, vi är nu skyldiga dig all vår trohet och vår vördnad, ty din fader ligger mördad.

Macbeth Mördarna har redan straffats.

Lennox Ändå synes det mig, than av Cawdor, att du gick för överilat fram. Vi borde ha fått höra vad de kunnat säga som sitt vittnesmål och sitt försvar.

Macbeth De var fullkomligt väck i fyllan, helt orediga och kunde ej förstå vad de i ruset utfört, de var otillräkneliga och hade tappat minnet. Uppenbarligen så hade de begått sitt brott ovetande och utan sina sinnens fulla bruk. Är det förmildrande omständigheter? Nej, ett brott är och förblir ett brott, och den ansvarige kan aldrig komma undan sin betalning för det.

Donalbain (till Malcolm) Jag tycker inte om det här.

Malcolm Det luktar illa.

Donalbain Vi blir kanske nästa offer för en lömsk intrig.

Malcolm Om vi ej sätter oss i säkerhet i annat land.

Donalbain Just det.

Malcolm Vi får ej ge en dold skurk chansen att få fortsätta agera tyst i lönnedom.

lady Jag står ej ut! En sån skandal, och i mitt eget hus! *(svimmar)*

Macduff Hjälp henne där! Det blev för starkt för vår värdinna, och det visste jag minsann. Jag ville skona henne.

Macbeth För henne ut, och lägg henne till sängs. Hon hämtar sig så småningom, när blodet tvättats bort. *(Hon bäres ut.)*

Banquo Vad föreslår du fler för åtgärder, Macbeth?

Macbeth Vi är ju alla här, vi högsta styrande i riket, som allt ansvar faller på. Vi måste genast samlas för att konferera.

Ross Det är högst nödvändigt. Vi får ej ge upp vårt lands stabilitet men måste genast axla alla nya bördor efter detta högst otjänliga frånfälle.

Lennox Jag är med.

Macduff Jag också.

Macbeth Låt oss genast skrida då till verket.

(Alla ut utom Malcolm och Donalbain.)

Malcolm Jag sätter mig i säkerhet i England. Vad gör du?

Donalbain Det är bäst vi separerar. Jag tar hand om Irland. Vi kan samverka politiskt över gränserna, och mördas en så finns den andra kvar. Så tror jag att de ej försöker något lömskt mot oss.

Malcolm Du tänker då precis som jag.

Donalbain (fattar hans arm) Farväl, min broder, tills vi ses i Skottland åter.

Malcolm Med vår fader hämnad. *(De omfamnas och går ut.)*

Akt III scen 1.

Ross Jag var ej med på kungavalet. Hur gick det?
Banquo Som förmodat. Det fanns just inga val. Macbeth är nu konung, och jag hoppas bara att det blir mer på gott än ont.
Ross Och prinsarna av Cumberland och Donalbain?
Banquo Det var deras flykt som avgjorde saken. Det komprometterar dem. Hela Skottland diskuterar nu vad de kan ha med kungamordet att göra.
Ross Här kommer Duff, direkt från kungamötet även han. Någon kommentar, Macduff?
Macduff Helst inte.
Ross Du verkar knappast nöjd.
Macduff Kan någon vara nöjd inför ett kungamord med alla vittnen undanröjda?
Ross Är det en insinuering?
Macduff Enigheten var total. Ingen protest, bara tystnad, medan innerst inne ingen kan tro att hans lojalaste trojänare utförde det och ännu mindre att hans söner hade någon del i det. Även de är borta, och vi kan ingenting göra, och regeringen måste skötas.
Banquo Jag hör den nye kungen komma.
Macduff Då smiter jag.
Ross Det är inte helt lämpligt för en storman att utebli från en kröning.
Macduff I detta fall är det ännu olämpligare för mig att närvara. Jag kan inte hyckla, Ross och Banquo. Någon här har spelat falskt, och jag vill inte vara med om det.
Ross Vart far du?
Macduff Hem till Fyfe. Det enda rätta stället för en man är hos sin familj, som nu i kommande tider kanske kan behöva alertare skydd än annars. (*går*)
(*Skallande hyllningar i bakgrunden.*)
Banquo Jag skulle nästan följa Macduffs exempel.
Ross Tvivlar du också?
Banquo Och vad värre är: jag har skäl för det.
Ross Håll dem för dig själv. Jag måste stämma in i kråksången. Det är inte bara Macduff som har en familj att tänka på. (*går Macbeths och hans svit till mötes när de inträder*)
Hell Macbeth, kung av Skottland!
alla i hans följe Hell Macbeth, kung av Skottland!
Macbeth Håll! Ännu är jag inte krönt. Jag ser er alla här nu utom en. Var är Macduff?
Banquo Han hade brådskande affärer hem till familjen.
Macbeth Bara det? Hans frånvaro kan tydas som en protest.
Ross Det sade jag till honom.
Macbeth Och ändå fick han skyndsamt.
lady Bry dig inte om det. Han är bara en av många. Ingen framgång kan vara alldeles fullkomlig. Inget kök är perfekt utan salt och peppar.
Macbeth Då planerar vi vår kröningsfest i kväll. Du kommer väl, Banquo?
Banquo Givetvis, om bara jag det kan. Jag har blott ett ärende med Fleance, min ende son, att uträtta i eftermiddag.
Macbeth Rider du med honom?
Banquo Ja. Men varför vill du veta det?
Macbeth Jag vill ej sakna er vid middagen. – Mina herrar, blås salut, och låt nu Skottland triumfera! Inga kungamord skall kunna fördunkla Skottlands ära eller hindra dess stolta traditioner från att växa vidare! Ni är välkomna alla till vår kungliga bankett i kväll för befastandet av tronen och vår enighet, och om någon fattas, som Macduff, så dricker vi honom till för det. Vad beträffar Malcolm och

Donalbain kan vi ingenting göra. Vad de har gjort är på deras eget ansvar, och väljer de att undfly det så är det deras sak.

Lennox De utsprider i England och i Irland rykten om att det var mera bakom kungamordet än som syntes.

Macbeth Amsagor. Låt dem berätta dem. En regering får inte störas av dunkel ryktesspridning men måste ständigt koncentrera sig på framtiden och ordningen. Till kröningen! Nu är det bara den som fattas! (*Alla ut utom Banquo.*)

Banquo Din skicklighet befäster mina dunklaste misstankar. Bara jag var med dig på heden när ödessystrarna beredde oss en sällsam spådom, som i ditt fall nu till fullo slagit in. Hur blir det då med min? En sak är säker: om du, som jag tror, själv manipulerat ödet till att främja dig med fula hänsynslösa medel, skall då jag åtminstone ej någonsin försöka något liknande. (*går*)

Macbeth (avsidet med två skumma typer) Ni vet, vi har gemensamma intressen.

1 Banquos död.

2 Det har vi talat om förut.

Macbeth Nu är det dags. Han rider ut i eftermiddag med sin son, och det gäller att få båda expedierade.

1 Ni är nu kung, vi står under ert beskydd, och ni betalar rikligen, som ni har lovat, för ett väl utfört jobb.

2 Vi kan garantera att ej någon skall få komma undan.

Macbeth Det är bra. Då litar jag på er.

1 Förlåt en fråga, bara. Ni var bästa vänner och har alltid hållit väl ihop som fosterbröder nästan. Varför denna fullständiga helomvändning?

Macbeth Han vet för mycket, och han hotar mig.

2 Vad vet han som ej någon annan vet?

Macbeth Vad ingen annan heller bör få veta.

1 (*till 2*) Var ej frågvis. Vi har ouppklarade affärer med den gode Banquo, och nu kan vi genomföra dem och få betalt dessutom och har lagligt skydd för transaktionen till och med. Vad kan du mer begära? Vi behöver inte ställa några frågor, och när Banquoaffären är avslutad glömmer vi den och vet inget om den.

Macbeth Just så. Därför litar jag på er.

2 Vi är helt överens.

Macbeth Jag inväntar rapport om företagets framgång. Sätt i gång! (*Mördarna går.*)

Ett brott kan endast leda till ett annat. Har man börjat är det blott att löpa hela linan ut, ty ondska kan blott överleva och befästas genom ständig uppgradering. Banquo måste dö, och med honom hans son, ty han misstänker oss för mordet på kung Duncan, han var med vid ödets spådoms uppenbarelse och vet för mycket, och jag kan ej ha gått så långt, offrat alla dygder och poäng för maktens ambitioner och för ödets lockelsers berusning, för att Banquos söner skulle få min tron och jag dö barnlös. Ödet må ha profeterat gott i vissa perspektiv, men om det ännu kommer med reservationer måste jag bekämpa dem. Må ödet leda mig, men må det icke styra mig, ty nu har jag kontroll och vill ej tappa den. Beklagat, Banquo, men ditt öde står i vägen för mitt eget.

lady (kommer in) Går du här och grubblar för dig själv i dyster inåtvändhet nu igen? Kom inte och bekänn att du fortfarande har samvetsqual.

Macbeth Du glömmer att jag nu är konung och har rikets framtid att begrunda.

lady Då är allting gott och väl. Jag tror att vi är säkra nu. Macduff är klok nog att ej säga något i sitt avståndstagande, och prinsarna har helt komprometterat sig. Finns det någon kvar att frukta?

Macbeth Banquo. Som du minns, så profeterade de leda käringarna att hans söner skulle efter mig bli kungar.

lady Och du menar då, att eftersom spådomen slagit in för dig fullständigt måste den då också innebära Banquos kungliga succé.

Macbeth Var inte orolig. Jag har åtgärdat saken.
lady Redan?
Macbeth Nej, men förberedelserna är klara.
lady Han skulle ju bli hedersgäst i kväll vid kröningsgästabudet.
Macbeth Risken är att han ej dyker upp.
lady Och om han dyker upp?
Macbeth Då måste vi förstås behandla honom som den främsta hedersgäst han är.

Scen 2. Banketten.

Ross Som vanligt består oss paret Macbeth med överväldigande generositet och gästfrihet.
Angus Han är ju nybliven konung. Han är angelägen om att befästa sin popularitet.
Lennox Medan fler och fler frågar sig, varför en så präktig konung med en så vacker hustru aldrig har fått några barn.
Ross Det blir då knappast någon dynasti.
Angus Något nytt från Macduff?
Lennox Han tiger som muren och har som enda kommentar till den nya tidens ordning ingen kommentar.
Ross För att slippa varje risk till obehag har han varken kontakt med prinsarna eller det nya hovet.
Angus Pass på, här kommer drottningen.
(Lady Macbeth inträder.)
lady Jag ber er, mina herrar, slå er ner och var hjärtinnerligen välkomna! Några saknas ännu, men vi börjar utan dem.
Ross Bland andra saknas er make.
lady Han kommer när som helst.
Lennox Har han fått bukt med sina sömnsvårigheter? Det värsta borde vara över för honom nu, och han har klarat axlandet av det kungliga ansvaret med glans.
lady Ju mindre sagt om hans obefintliga sömn, desto bättre. Låt nu vinet gå runt och väl er smaka!
Ross Vi saknar Banquo här i kväll, er makes närmaste vän. Skulle inte han bli något av en hedersgäst?
lady Vi kan ej alls förstå varför han inte har kommit. *(ser Macbeth utanför)*
Macbeth (utanför, med mördarna) Så ni lyckades med Banquo men misslyckades med Fleance?
 1 Banquo ligger massakrerad i diket för råttor och kråkor att kalasa på tills liket hittas i morgon, men någon släckte facklan, och Fleance kom undan.
Macbeth Då har ni bara gjort halva jobbet. Den värsta halvan lever ännu. Jag beklagar, då blir det bara halv betalning.
 2 Vi beklagar också.
lady (kommer ut) Hur understår du dig att gravt försumma dina gäster vid din kröningsmiddag?
Macbeth Det är över nu. Jag kommer genast. – Mina vänner, tack i alla fall för det ni lyckades med, och jag hoppas kunna lita på er även fortsättningsvis.
 1 Vi lever högt på makten, konung, och dess brottsliga behov. *(de går)*
lady (har återinträtt till gästerna) Han kommer nu, vår store konung!
Macbeth (gör entré vid middagen) Mina vänner, hjärtligt välkomna alla! Jag hoppas ni förplägar er väl, då vårt hov har outtömliga resurser – aldrig skall det sägas om Macbeth, att han var snål och ej bjöd till! *(höjer en bägare)*
Angus (reser sig och höjer sin bägare) Skål, Macbeth, och må din regeringstid bli lång och lyckosam!

alla (följer exemplet) Skål, Macbeth med maka! Till vår kung och drottning!

(Alla skålar hjärtligt.)

Macbeth Jag saknar bara Banquo, min närmaste kamrat, som skulle varit hedersgästen här i kväll. Han kanske ännu kommer, kanske han är blott försenad, vi får se, men alla vet ju att Macduff haft dagliga förfall.

Lennox Har han hört av sig?

Macbeth Nej, men alla vet ju att han föredrar familjen före politiken.

lady Tag nu plats, min make, i högsätet och stå inte där och tveka. Allt ståhej och krävande formaliteter är nu överståndna, och vi äger nu att ägna oss åt ledigheter och kalaset!

(Banquos vålnad kommer in och intar Macbeths plats.)

Macbeth Min drottning, du har rätt. Nu glömmer vi de tunga plikterna och angriper väsentligheterna i stället genom fröjd och gamman. *(skall inta platsen när han ser Banquo där, tvekar bestört)*

lady Vad är det? Varför tvekar du? Ser du i syne?

Macbeth Vad jag ser kan icke vara verkligt, men dess värre är det verkligare än all verklighet. Vi ser med våra ögon, men vad vi ser utan dem går mycket djupare. Vad gör du här?

Lennox (till de andra) Han är förvirrad.

Angus Har han druckit nu igen?

lady Macbeth, gästerna viskar.

Macbeth Jag ställde dig en öppen fråga! Vad gör du här!

Banquo (stilla) Eftersom du frågar skall jag svara så att bara du kan höra det. Jag fick din inbjudan och kom. En sådan inbjudan till en ny konungs kröningsfest kan icke vägras ens med dödliga förhinder.

Lennox Se, hur ögonen hos honom vidgar sig av fasa. Jag befarar att han erfar något som vi ej kan se.

Angus Min drottning, får han slika anfall ofta?

Ross För mina ögon verkar han närmast sinnesförvirrad.

lady Det går över, mina herrar, det går över. *(till Macbeth)* Är du en man? Du skämmer ut oss vid vår kröningsmiddag! *(Banquo lämnar.)*

Macbeth (lättad) Förlåt mig, mina herrar, jag fick något av ett anfall och trodde inte riktigt mina sinnen, men nu ser jag ju att vad jag såg var ingenting att se.

Angus Välkommen tillbaka till verkligheten, konung. Vi blev nästan oroliga för er.

lady (återtär initiativet) Allt går över, varje sjukdom, varje anfall, alla onda tankar och bekymmer, men nu har vi festen här, som är det enda vettiga att vara fokuserad på.

Macbeth Förlåt mig, mina herrar. Jag får mina ryck ibland, men jag försäkrar er, att det är ingenting att bry sig om.

Lennox Det var måhända saknaden av Banquo som lätt färgade ert sinne.

Macbeth Naturligtvis, ej någon saknar jag som han. Vi var ju alltid bundsförvanter i vart företag och krigståg, allt i livet har vi nästan delat med varandra, så hans frånvaro i kväll är ytterst kännbar. *(Banquo kommer tillbaka.)*

lady Tag då äntligen din plats vid bordet, och låt detta bli en lyckad fest som en god start för din berömliga regering.

Macbeth (stel av fasa när han skall sätta sig igen) Är det bara därför du har kommit, för att förebrå mig med din blodiga närvaro mina mått och steg?

Banquo De andra kan ej se mig, men det räcker att du gör det och att endast du får höra mig. Jag var din bästa vän, och skulle jag då dra mig från din kröningsfest? Du skulle aldrig ha godtagit någon ursäkt, inte ens min egen död.

Macbeth Du ser igenom mig med sådan skärpa att jag tvingas känna det liksom ett lanssting genom kropp och själ, men genom denna sanning gör du all min existens och framtid outhärdlig.

Ross Han är galen. Låt oss gå.

Lennox Det här är verkligen högst pinsamt.
lady Jag ber er, ädla herrar, sitt kvar! Macbeth, drick mera vin! Det är nog det som fattas dig!
Angus Tvärtom. Jag tycker nog det märks att det ska inte vara mera där.
Macbeth Jag frågar än en gång: varför har du dykt upp om inte för att sabotera festen till min kröning och utgöra med din blotta uppenbarelse en förebråelse för mig?
Banquo Jag säger som jag tidigare sagt: du bjöd mig, och jag kom. (*reser sig och går*)
Lennox Det verkar nästan som om han har något på sitt samvete.
Ross Här vill jag inte stanna. Detta är för pinsamt.
Angus Jag följer ert exempel. Vi rekommenderar oss, o drottning, och vi hoppas uppriktigt att landets konung och er make kryar på sig.
lady Stanna, jag er ber! Banketten har ju ännu inte börjat!
(Allt fler lordar reser sig och går, bugar med artighet till avsked.)
 Detta är för tokigt!
Macbeth (när den siste gått) Han är borta nu. Nu kan festen börja.
lady Du har helt förstört den! Detta skulle ju bli vår triumfartade start på vår berömliga och framgångsrika och långvariga regering!
Macbeth Han kom som en obehaglig överraskning.
lady (ifrån sig) Vad för syner du än hade lyckades du blott förstöra allt och det ordentligt!
Macbeth Jag beklagar. Det var inte meningen. Jag var ej beredd på våldgästning av spöken.
lady Du menar att den stackars Banquo verkligen var här?
Macbeth Han visade sig blott för mig men talade ock till mig.
lady Och vad sade han?
Macbeth Som ursäkt för sin uppenbarelse vid festen gav han, att jag hade bjudit honom.
lady Om det börjar så, vad skall det då bli för en fortsättning?
Macbeth Jag måste tala närmare med tanterna på heden. Jag har rätt att kräva av dem en förklaring.
lady De som gav dig ödet?
Macbeth Ja.
lady Då är de skyldiga att vara konsekventa och befästa din maktställning.
Macbeth Ja. Det är just vad jag menar. Banquo är död, men sonen Fleance undkom, och de lovade just Banquos efterkommande den skotska tronen.
lady Då kan man verkligen undra vad de egentligen menar.
Macbeth Det är det jag menar.
lady Kom, min make. Drick ej mer i dag. Du har haft delirium tillräckligt. Kröningsfesten blev ett fiasko, men vi lever ännu.
Macbeth Frågan är hur länge, och jag önskar nästan det var över.
lady Är du redan trött?
Macbeth Utomordentligt.
lady Och blir bara tröttare av att ej kunna sova, liksom jag. Vi verkar redan vara på god väg att bli ett skönt par osaliga andar.
Macbeth Vi är krönta nu och slipper inte makten och ansvaret. Låt oss bära våra öden tills de krossar oss.
lady Om ändå inte natten var så mörk!
(De går ut tillsammans.)

Scen 3.

Ross Vad tror du, Lennox?

Lennox Det ser illa ut.

Ross Tror du det är så illa som det verkar?

Lennox Jag tror det är värre än det verkar. Kungens uppträdande under sin egen kröningsbankett bekräftar mer än mina värsta misstankar.

Ross Vad säger Macduff?

Lennox Han har äntligen börjat agera. Malcolm är hos kung Edward i England och behandlas där med högsta respekt som politisk flykting. Macduff har begett sig dit för att förmå kungen att med våld återinsätta Malcolm som rättmätig kung av Skottland.

Ross Jag medger att Macbeths saga bär besynnerliga drag av lömskt maskineri bakom falska kulisser.

Lennox Allt pekar åt samma håll. Duncan mördas av sina egna trognaste tjänare helt utan motiv. Macbeth avrättar dem omgående i rent raseri över deras brott i hans hus. Vem hade väl kunnat höra dem förneka saken utan att väcka ännu värre raseri? Men ingen ifrågasätter deras kapacitet att utföra ett sådant precisionsmord så ordentligt berusade som de var. Och så Banquo. Vem hade motiv att mörda honom? Och inte bara honom, men även hans ende son, som lyckligtvis kom undan och kunde berätta om mordet? Kungens samvetsqual var alltför himmelskriande vid festen för att inte övertyga alla som var där. Allt indikerar samma sak: Macbeth vet inte vad han gör och mördar vem som helst för att behålla makten.

Ross Det börjar väl bli dags att ta kontakt med prinsen och Macduff i England?

Lennox Kungen här är desperat, och det blott gör det mera angeläget att han snarast blir befriad från sin bana.

Ross Och hur reagerar han inför Macduffs frivilliga landsflykt?

Lennox Som inför allting annat: med förtvivlat raseri.

Ross Då blir det krig.

Lennox Alldeles säkert.

Ross Dags att sätta sin familj i säkerhet.

Lennox Och själv tillhöra rätt parti.

Ross Det enda rätta är att alltid höra till oppositionen mot allt tyranni.

Lennox Det är det jag menar. En förtryckt opposition har alltid rätt och kan blott segra.

Akt IV scen 1. Heden.

Macbeth Så söker jag mig än en gång till ödslighetens hemvist uttrannsakande mitt öde, som jag fruktar blir på lika mycket ont som gott, men vad har jag mer att förlora? Makten är en lögn av smickrande ihållighet som bara rymmer lömska parasiter som förtär oss inifrån, berövar en ens själ och slutar med att skrota en som en helt färdig utkramad och oanvändbar trasa, för vad ändamål? För inget alls, ty allt är blott en ständigt som en sjukdom galopperande tilltagande och vilseledande fåfänga utan slut, en bottenlös förbrukning av en själv som slutar i bästa fall i tomma intet i den yttersta utplåningen av allt som var en själv. – Där är de, häxorna, de fasansfulla nornorna. Kom an och vägled mig åt helvete, ni leda ansvarslösa luder!

1 Vi är bara här för din skull, stackars konung, mera korrumpad och fördärvad efter kortare regeringstid än någon annan, men vi är ej sådana som dömer. Vi blott följer med.

Macbeth Ni gav mig tråden till mitt öde, som har lett mig fram till var jag är. Då borde ni ej kallas ansvarsfria.

2 Hade du då inte gjort det samma om du inte träffat oss? Hade inte samma möjligheter uppenbarat sig, och hade din fru drottning haft en annan karaktär?

Macbeth Det kan man diskutera. Men vad som är gjort är gjort, och jag vill nu ha klarhet i vad som mig väntar.

3 Därför är vi här. Du sökte oss och inbjöd oss till konferens, och den som *Macbeth* kallar kan ej utebli från mötet, levande eller död.

Macbeth Och lever ni, eller är ni döda?

1 Mitt emellan. Vi är redo för vad du vill veta.

Macbeth Har jag någonting att frukta från *Macduff*?

2 Då svarar vi, att ingen man av kvinna född kan skada dig.

Macbeth Och om jag hotas och man drar i krig mot mig?

3 Då svarar vi, att inte förrän *Birnam's* skog marscherar över kullarna mot *Dunsinane* kan något hota kung *Macbeth*.

Macbeth Ni svarar nästan alltför positivt och tillfredsställande. Då har jag blott en fråga kvar. Ni spådde *Banquo*, att han skulle bli en far åt konungar av Skottland. Kan ni närmare utveckla vad ni menade?

1 Det svaret vill du inte ha.

2 En annan får besvara detta åt dig.

3 Se själv resultatet av hans död.

(Banquo kommer in med åtta konungar i släptåg.)

Banquo Är du nöjd nu, kung *Macbeth*? Det är blott åtta generationer. Du regerar ensam utan resultat, men att jag röjdes undan av din fruktan skall bereda vägen för min avkomma och deras. Ta det lugnt. Din tid är lyckligt nog begränsad. *(försvinner med de åtta avkomlingarna.)*

Macbeth Detta är för mycket. Jag står inte ut. Min spegelbild av min totala obetydlighet och intighet är outhärdlig. Låt mig blott försvinna och så ha det hela över.

1 Spela ut din roll först, ty det är ditt öde.

2 Tänk på din osårbarhet i *Dunsinane* där ingen man av kvinna född kan klå dig.

3 Det går över, men först måste du som konung löpa linan ut och vara konsekvent, ty du är inte feg.

Macbeth Det är måhända just mitt öde, att ej vara feg. Så ske alltså. Jag accepterar ödets ofrånkomlighet och kastar mig ut i dess bottenlösa avgrund för att någon gång nå botten äntligen, som mitt livs enda möjliga befrielse och räddning.

(Häxorna har försvunnit. När Macbeth ser upp igen har Ross inkommit.)

Macbeth (ser upp) *Ross*, är det du?

Ross Man sade mig att du begivit dig till denna ödslighetens karga hed.

Macbeth Vad vill du?

Ross Nyheter. *Macduff* har avvikit till England och mobiliserar där med kung *Edwards* hjälp en här att återinstallera *Malcolm* med som konung över Skottland.

Macbeth Det är inget nytt. Det har jag väntat länge. Ingen skada skedd. Vi är väl förberedda och kan slå tillbaka varje tänkbar invasion. Låt engelsmännen komma! Vi är inte rädda! Skottland kröker aldrig rygg för invasioner.

Ross Ni axlar således befälet?

Macbeth Utan vidare.

Ross Bra. Jag ska meddela de styrande. *(går)*

Macbeth Så blir det krig igen, men de har ingen chans, ty nornorna har gjort mig osårbar mot dödliga. Jag fruktar endast de odödliga och de som överlever mig och hur de skall fördöma mig. *(går)*

Scen 2. Fyfe.

hustrun Men varför skulle han fly landet? Vad har han gjort? Var det då bara av fruktan, som löpt amok med honom, då han ingenting har att frukta? Om någon föddes utan fruktan var det han.

Ross Vi måste ha tålamod min fru.

hustrun Han lämnar mig då ensam med min son, för vad? Om ändå han förklarat sig!

Ross Macduff är inte den som handlar överilat, och om han med brådska måste lämna landet kan det ej ha varit utan rimlig orsak.

hustrun Och hur länge blir han borta? Hur skall vi försörja oss?

sonen Du kan skaffa en ny make, mor.

hustrun Så du pratar! Jag har bara en så länge som han lever.

Ross Kanske han såg det som enda möjligheten att just rädda sitt liv.

hustrun Om han hotades till livet är hans familj i lika diger fara. Han utsätter då sin familj för faran men flyr den själv. Är det riktigt för en man och far att göra så?

Ross Han kanske ville rädda er just från den fara som blott hotade just honom. Barn och kvinnor är ju alltid fullkomligt oskyldiga och utom all politisk fara.

hustrun Tack, than Ross, för ditt försök att lugna oss, men vi är inte glada.

Ross Det förstår jag. Det är bäst jag går nu innan jag har sagt för mycket. Det sista som jag vill är att kompromettera er. Farväl, min fru, och lita på er man och mig. (*försvinner*)

hustrun Vem annars har vi att alls kunna lita på?

sonen Vi kan nog klara det. Han kommer nog tillbaka.

hustrun Ja, men när? När onda tider stundar dröjer det alltid för länge innan de tar slut.

en budbärare (inkommer) Min fru, ursäkta mig.

frun Ett annat sorgebud?

budbäraren Jag fruktar att ni är i fara. Det är bäst ni sätter er i säkerhet.

frun Men vad kan hota oss? En övergiven fru med barn? Är vi ej utsatta tillräckligt? Är det inte nog att man och fader övergivit sin familj?

budbäraren Jag ville bara varna er. Det är nu bäst att jag försvinner. (*försvinner*)

frun Och vart skulle vi då fly? Vi har ju ingen annan än varandra och ej något annat än vårt hem. Vi litar på vår oskuld. Om ej hemmets härd är säker är ej någonting i världen säkert.

mördare 1 (inkommer) Vi söker Macduff.

frun Han är inte här. Vad vill ni honom? Och vem är ni?

2 Kungens usände. Han har gjort sig till en förrädare.

sonen (rusar på honom) Du ljuger!

2 Jaså? (*skär halsen av honom*) Bevisa det!

frun (fattar, sätter i skräck handen för munnen) Ni skulle mördat honom, men ni mördar oss i stället!

1 Det är lika bra, så blir det ändå några döda. (*tar fast henne, och den andre mördar henne*)

2 Här finns mycket tjänstefolk. Vi får ej lämna några vittnen levande.

1 Till saken! (*De lämnar liken och går hastigt ut.*)

Scen 3. Dunsinane.

Macbeth Det är inte mitt fel, Caithness. Dessa huliganer agerade på eget bevåg.

Caithness Kom inte och säg, ers majestät, att de utförde sin massaker utan mandat.

Macbeth De var utan motiv.

Caithness Vad gjorde de där då?
Lady (kommer in) Vad har hänt?
Macbeth Macduffs hus har blivit hemsökt.
Lady Är inte Macduff i säkerhet i England?
Caithness Ers majestät, tvivels utan var mördarna på jakt efter Macduff, som väl medveten om att hans liv var i fara redan begivit sig till England. I frustration över att inte finna Macduff mördade hans förföljare i stället Macduffs barn, hustru och tjänstefolk.
Lady Det var inte meningen.
Caithness Vad var meningen, madame?
Lady Ni frågar mig, som om jag var ansvarig. Jag vet ingenting. Fråga min make.
Macbeth Hon vet ingenting.
Caithness Vad vet ni?
Macbeth Vart vill ni komma?
Caithness En nidingsdådsmassaker har ägt rum på självklart fullständigt oskyldiga, och jag söker någon mening, något ansvar och vad som ligger bakom.
Macbeth Jag har redan besvarat din fråga. De agerade helt på eget bevåg. Åter frågar jag: vart vill du komma?
Caithness Ett sådant nidingsdåd måste väcka ont blod över hela Skottland, vilket måste leda till tvivel och ifrågasättande av regimens kompetens.
Macbeth Du vill således varna oss?
Caithness Hela Skottland kräver mördarnas vedergällning, och så länge de går lösa går ingen säker i Skottland.
Macbeth Tack, *Caithness*, för varningen.
Caithness En sak till.
Macbeth Nå?
Caithness Macduffs fanflykt till England kan leda till flera efter mordet på hans familj.
Macbeth Tack för varningen, *Caithness*. Du kan gå.
(Caithness bugar sig och går.)
lady Vad är detta? Har du tappat kontrollen?
Macbeth Vi har tappat kontrollen, käraste. Vi gjorde det redan inför det första mordet på Duncan, som du propsade på.
Lady Du skulle bli konung. Vi följde bara ödets vägar. Min farfar var kung Kenneth III. Duncan tillhörde en familj usurpatorer. Vi återställde bara ordningen.
Macbeth Men till vilket pris? Att vi får alla Skottlands thaner till fiender efter massakern på Macduffs familj?
Lady Det hade ingenting med Duncan att göra. Det har ingenting med oss att göra.
Macbeth Men vi är ansvariga som landets regering!
Lady Du är det, min make, inte jag. Vad dina mördare gör angår inte mig. Det gör mig ont om Macduffs hustru och barn, men varken jag eller du har rätt att ta på oss ansvar för vad som går fel utan att vi vill det.
Macbeth Deras blod kommer att ropa på mig tills jag dör, min kära, även om jag inte var direkt ansvarig. Och du gjorde mig till konung.
Lady Nej, *Macbeth*, du föll för ödets makt, inte för mig. Men som din drottning är jag i samma fälla, och ditt öde blir mitt. Vi är inte ansvariga. Vi blir bara offer. *(går)*
Macbeth Ödet som en fälla som ingen människa kan undslippa, och som måste slå hårdast mot de mest ansvarsmedvetna? Är livet ett så hopplöst spel mot övermakten, där allt mänskligt ej kan annat än förlora? Då är livet blott en ständig undergång tills det går över. *(grubblar)*

Scen 4. Westminster.

Malcolm Jag tror inte du behöver vara orolig för att du lämnat dina egna. Ingen ondska kan gå så långt som till att feget ge sig på de oskyldiga närmaste till en i onåd.

Macduff Andå gnager mig en oro och ett dåligt samvete mitt innersta, som ej kan ge mig någon ro. Om ändå att jag kunnat ta dem med mig!

Malcolm De är kanske säkrare där hemma rentav. En familj med barn mår inte bra av långa resor och en tvångsförflyttning.

Macduff Jag befarar att hon skriande anklagar mig för att jag inte kan få henne att förstå.

Malcolm Macbeth har lejda mördare som opererar fritt och har fått fritt mandat därtill. Han har en spion i varje slott som är betald av honom. Man kan knappt ens viska längre något ord av öppenhet och ärlighet och sanning utan att bli stämplad och angiven som förrädare. Du hade blivit mördad om du stannat kvar.

Macduff Och likväl önskar jag att jag likväl det gjort för mina egna skull! Nu kan jag ej försvara dem om något skulle hända, och ovissheten därom är värst av allt.

Malcolm Tids nog skall vi få ordning på problemet.

Macduff Du är ännu ung och har knappt kommit vid en kvinna. Hur kan då en sådan oskuld mäta sig med Skottlands oerhörda krönte skuldbelastning?

Malcolm Vi har Edward på vår sida, som är just den motsats vi behöver: helgonren och god, som till och med har kraften att avhjälpa obotliga sjukdomar. Om han kan bota spetälska och lungdot kan han även bota Skottland.

Macduff Idealism och barnagodhet väger lätt mot blodig skrupelfrihet utan samvete.

Malcolm Här kommer din kusin, antagligen med nyheter från din familj.

Macduff Min käre Ross! Vad du är efterlängtd! Hjärtligen välkommen!

Ross Käre vän, jag gjorde vad jag kunde.

Macduff Du är inte lika glad som jag. Vad har hänt?

Ross Jag är rädd att blotta namnet Skottland nu för tiden blott betyder dåliga nyheter, men jag kommer med de sämsta tänkbara.

Macduff Säg ut!

Ross Jag försökte varna dem. Jag skickade ett bud att be dem sätta sig i säkerhet, men de såg inget annat ställe var de kunde känna sig i säkerhet förutom hemma, så de stannade vid härden. Kort därefter kom Macbeths utsända mördare, som sänts ut för att ta livet av dig innan än du lämnat landet. När de fann ditt hem var bara hustrun där med dina barn. Min vän, jag kan ej uttrycka hur ledsen intill yttersta bedrövelse jag är.

Macduff Vad hände?

Ross Alla döda, hustru, barn och tjänstefolk. Ej någon kunde göra motstånd. Det var en massaker, troligen av vrede över att du kommit undan.

Macduff Macbeths vredes vanvett sprider sig till folket och går löst mot de mest oskyldiga mödrar, barn och medellösa tjänare. Hur är det möjligt? Hur kan något sådant tolereras av naturen och den ordning som vi ändå anser att behärskar universum?

Ross Jag beklagar med min högsta smärta. Sådan ondska kommer alltför plötsligt och är alltför grym med sin brutalitets chockverkan för att man skall hinna alls mobilisera något motstånd, hinna med beredskap eller fatta det.

Macduff Då var all oro, ångest och förtvivlan som jag kände äkta, och jag är mer ansvarig än någonsin. Och ingenting står i vår makt att göra, bara leva i exil och titta på! Är allt hopp verkligen då ute? Skall den nidingen få härja med sin raseriregerings lejda mördargång tills ingen skotte mer kan andas? Skall han verkligen få härja fritt och utan urskiljning få mörda kvinnor, barn och tjänstepigor, som om de var värdelösa kräk som störde honom med att leva?

Malcolm Lugna dig, Macduff. Kung Edward har nu ställt till vårt förfogande en här på tio tusen man.

Macduff Och det berättar du först nu?

Malcolm Jag ville vänta tills det rätta ögonblicket kom, när du såg djupast ner i avgrunden och mest behövde motsatt medicin, för att dess verkan desto mer skulle bli verkningsfull.

Macduff Det låter som ett otroligt mirakel helt i konung Edwards stil.

Malcolm Han står för kostnaderna. Vi behöver blott arbeta.

Macduff Och det skall vi minsann då göra. Låt oss inte vänta mer en enda dag med att omgående återupprätta Skottland. Låt oss koncentrera alla våra krafter på att snarast möjligt störta denna korrumperade regim förrän den mördar fler oskyldiga och krossar fler familjer. Vi får inte vänta!

Malcolm Vi är med dig, Duff.

Ross Allt fler är med dig varje dag.

Malcolm Vår moral kan ej bli högre, och Macbeths moral kan ej bli lägre.

Ross Hela universum bidrar unisont till lovordandet av vår angelägna och nödvändiga mission.

Macduff (fattar allas händer) Då skrider vi till verket.

Akt V scen 1. I slottet.

doktorn I två nätter har jag vakat med er men ej funnit än så länge någon grund för ert alarm.

pigan Jag lovar er, att det är sant, att vad hon säger är högst oroväckande när hon går i sömnen.

doktorn Folk som går i sömnen styrs då helt av omedvetna krafter och impulser från det undermedvetna och vet då själva inte alls vad de är med om och kan därför icke heller bindas till vad de eventuellt bekänner. De går fria från allt ansvar hur beklagansvärda de än gör sig.
(*Lady Macbeth gör entré, spökligt tyst och skridande, som i trance.*)

pigan Se, hon kommer!

doktorn Verkligen, som du har sagt, i nattlinne och nattrock med sitt nattljus. Märk att ögonen är öppna.

pigan Ja, men de ser ingenting. Hon går i blindo.

doktorn Lika fullt i fullkomlig sömngångarsäkerhet. Det här är verkligen ett intressant experiment.

lady Kan då fläckarna ej någonsin försvinna? (*kramar sina händer som för att rena dem*)

doktorn Jag skall skriva upp allt vad hon säger, så att äntligen du har ett skriftligt vittne till vad du har iakttagit.

lady Går då blodet aldrig bort? Vem kunde väl ha trott att en så gammal torr och seg man skulle ha så mycket outplånligt blod att spruta?

doktorn (chockad) Detta är förfärligt.

pigan Vänta bara. Det tar inte slut.

lady Är du då feg? Är du soldat och van vid fryntliga massakrer och drar dig för endast ett mord till på en reptil som ligger dig i vägen?

doktorn Om hon ej vet vad hon säger är det likväl ganska meningsfullt.

lady Vad har vi väl att frukta när ej någon jordisk makt kan ställa oss till ansvar?

doktorn Hon är djupt och uppenbart mentalt ordentligt störd, och det finns ingen bot för sådant utom möjligen en präst. Det här går långt utöver mina etiska befogenheter.

lady Hade inte thanen Fyfe en fru? Var är hon nu?

doktorn Det här går över gränserna.
lady Det gick för långt med henne och med hennes barn. Jag ville aldrig vara med om sådant. Jag är fläklad till obotlighet av vad jag aldrig önskade och aldrig gjorde, och ju mer jag skrubbar fläckarna, dess mera skriker deras röda grällhet i min ständigt mera upphetsade hjärna.
pigan Har ni hört tillräckligt?
doktorn Och mera än tillräckligt. Detta kräver av en doktor yttersta kompakta tystnadsplikt. Ej något ord av vad hon talat får gå utanför vårt slott och hennes kammars begränsnings murar. Hemligheter såsom dessa måste låsas in.
pigan Och hon?
doktorn Jag kan ej hjälpa henne. Jag befarrar det har gått för långt med henne, som med thanens fru, men detta fall är värre och mer oroväckande, då hon betar sig som en död men lever.
pigan Kan man vara i ett värre tillstånd?
doktorn Än som död men levande alltjämt? Jag har ej sett någonting värre.
pigan Inte heller jag.
doktorn Vi tiger och drar oss tillbaka med vad vi ej vet, ty detta har vi icke varit med om, bara hon. (*de går*)
lady Skall jag aldrig vakna ur min mardröm? Nattens mörker är som helvetets: det blir blott mörkare fast det är svart nu redan, och ej själva döden kan befria mig, ty efter dödens skiljedom finns blott en ännu värre oro väntande att hugga tag i en för evigt. Det har ju Banquo bevisat med att inte vara död hur grundligt han än mördades – han blev blott mera levande och skrattade däröver åt vår fasa.

(*drar sig ut med sitt ljus och lämnar scenen fullkomligt mörk*)
 (*på vägen ut*) Till sängs, till sängs, till vår egna eviga förbannade likvaka. (*går*)

Scen 2.

Lennox Engelmännen är nu nära, ledda av prins Malcolm, den beslutsamme Macduff och hans kusin lord Ross. Denna övermakt är överväldigande, och därtill så brinner sällsam harm i dem, då endast deras sak är rättvis.
Angus Det enda rimliga för oss att göra är väl att ansluta oss till dem?
Monteith Så önskar alla Skottlands thaner, men vi är de ledande, och om vi visar oss på Englands sida kommer säkert ännu fler att övergå till oss.
Lennox De tänker komma via Birnam hitåt.
Angus Låt oss då bege oss själva dit med våra trupper.
Lennox Kung Macbeth har ingen chans. Jag undrar varför han ej lägger ner försvaret.
Angus Han har inget att förlora. Han har gått för långt och vet att allt han har att vänta av sitt krig är äntlig avsättning. Han slåss tills han är död.
Monteith Vad gör han nu?
Lennox Han befäster Dunsinane och tror sig kunna hålla stånd där, men hans män är utan entusiasm och lyder bara order.
Monteith Är Donalbain på Malcolms sida?
Lennox Nej. Den yngre prinsen håller sig i Irland i beredskap och avvaktar.
Monteith Usurpatorns hustru lär ej vara frisk.
Lennox Är något friskt i Skottland under den tyrannens välde? Är han själv vid sina sinnens fulla bruk? Han påstås vara galen av hans svurna fiender, men andra påstår att han bara är förtvivlat djärv och därför vägrar att ge upp.
Angus Jag även hört att han rör sig med sällsamma idéer om att han är osårbar då han är underställd ett högre ödes gunst.

Lennox Det får vi se hur det kan vara med den saken. Han har korrumpert och förgiftat hela Skottland, vilket är tillräckligt för att vi med rätt bör sätta stopp för hans karriär.

Angus Ett annat öde kan han knappast vänta sig.

Lennox Nej.

Monteith Låt oss möta engelsmännen, Malcolm och Macduff då. Det är hög tid att de varseblir att hela Skottland i princip är med dem.

Lennox Ja. Låt oss bli ett med Skottlands själ och heder mot den våldsmakt som har usurperat dem. (*De går.*)

Scen 3. Slottet.

Macbeth Hur mår drottningen?

doktorn Hon blir inte bättre, bara sämre.

Macbeth Vad kan ni göra?

doktorn Ingenting.

Macbeth Vad är ni för en doktor? Finns det inte medel mot vad som helst nu för tiden? Finns det inte droger? Finns det inte mediciner? Kurera henne med vad helvetes dekokt som helst, bara hon blir frisk.

doktorn Det är lättare sagt än gjort, när hon inte verkar vilja bli frisk själv.

Macbeth Vad fan är det du snackar om, din kvacksalvare?

doktorn Hennes kroniska sömnlöshet har gått för långt med henne och satt sig på nerverna, så hela hennes mentalitet är i obalans.

Macbeth Få henne då åtminstone att sova, så att hon slipper springa ylande omkring på nätterna!

doktorn Det är då hon sover.

Macbeth Hon lever alltså sitt mest aktiva liv i sömnen, medan hon i vaket tillstånd bara klagar på sin sömnlöshet och ångest och vrider sina händer och bara kan ligga till sängs komplett oduglig?

doktorn Hon lider, ers höghet.

Macbeth Av vad?

doktorn Av allt som man kan lida av som inte är fysiskt.

en tjänare Min herre, thanerna Lennox, Monteith, Angus och Caithness låter meddela, att de ansluter sig till Malcolm och Macduff.

Macbeth Detta landet kryllar av förrädare! Snart finns det bara förrädare kvar! Låt dem bara övergå! De kan ändå inte röra mig, ty alla är de födda av vanliga dödliga kvinnor! Ingen kan klå mig utom den som inte finns eller aldrig har fötts! Ha-ha!

doktorn (till tjänaren) Han är galen, men värre däran än drottningen, ty han rider på sina samvetsqual och brott medan hon bara lider av dem.

tjänaren De flesta thanerna i landet har nu övergått till Malcolm.

doktorn Om jag försvinner, så vänta mig inte tillbaka. (*går*)

(*Ett hjärtskärande skri från kvinnor hörs.*)

Macbeth Vad är det som händer? Vad har fruntimren nu hittat på? Deras ackompanjemang överträffar verklighetens fador. – Stick ner och ta reda på vad det går åt dem. (*tjänaren går*)

Som om jag inte hade nog av härskrin och krigslåt och annat infernaliskt slammer. Något säger mig att detta var min hustrus sista tjut.

tjänaren Min herre, se! (*pekar förskräckt uppåt mot ett fönster*)

Macbeth Vad visar du för mig? Min hustrus fönster! Ha! Är det hon själv som har hängt ut sig? Vilken föga uppbygglig syn! Det är just vad hela hären just nu behöver se för att uppmuntras till tappreste försvar. Så hon har alltså hängt sig. I sitt eget lakan. Nå, kanske hon får sova nu. Det var ju vad hon alltid ville men aldrig fick.

Ack, min hustru, jag älskade dig nog men tydligen förgäves, då vi båda fick en annan lycka att tänka på som i motsats till vanlig mänsklig lycka blev maktens olycka. Kanske vi hade kunnat bli lyckliga trots allt, om inte ödesbudet om min framtid nått mig. Då hade säkert aldrig konungsmordet ägt rum, då du aldrig uppfordrat mig därtill. Kunde han ha dött ändå, seg och gammal som han var, och kanske att man hade blivit konung utan våldets hjälp. Donalbain är ju i Irland, och Malcolm har blivit engelsman. Om du ej stått i vägen och pressat mig över maktens tröskel med våldets makt kanske jag hade blivit en berömd och suverän konung och åtminstone en betydande minister för Skottlands suveränitet. Nu gick det som det gick, nu är du död, och jag står här allena och försvarar Skottlands frihet och min egen mot i stort sett hela världen. Allt gick fel, och det var våldets fel, som våldtog våra själar och som stressade oss till att ta ödets makt i egna händer i stället för att låta ödet vara och styra tingen som det ville självt. Det hade varit bättre. Nu framstår jag som en vidrig skurktyrann som bara måste störtas, och det värsta är då kanske att jag enligt ödets bud är osårbar. Min hustru var trots allt konsekvent och tog sitt öde i sina egna händer, men jag kan inte göra det samma. Det skulle vara inkonsekvent av en som trots allt blev konung och investerad av ödet självt med ett ansvar att åtminstone klara av sitt öde.

tjänaren Herre! Se! Något sådant har jag aldrig sett förut! Man kan knappt tro sina ögon!

Macbeth Vad är det nu då?

tjänaren Skogen! Den rör sig!

Macbeth Vilken skog?

tjänaren Birnams skog! Den kommer hitåt!

Macbeth (förundrad) Banne mig om du inte har rätt. Det ser faktiskt så ut. Då är faktiskt äntligen min timme slagen. Ödet får rätt, och jag kan ta det lugnt. Då har jag blott att möta den man som aldrig föddes av en kvinna. – Det är en krigslist! De har skurit grenar för att maskera sig och dölja sin armés storlek! Det är engelsmännen med våra förrädare som kommer! Till häst! Till kamp! Till strid till döds! Det är avgörandet som kommer! Var beredda!

tjänaren Ers majestät...

Macbeth Ja, vad är det?

tjänaren Vad skall vi göra med drottningen?

Macbeth Skär då äntligen ner henne. Hon har dinglat nog. Försök ge henne en anständig begravning innan syndaflo den kommer häråt. Själv lär jag aldrig få någon, men så pass mycket är jag skyldig henne. Skynda på! Jag måste ut till striden.

Scen 4.

Malcolm Denna strid blev lättare än väntat med blott obetydliga förluster, som om hälften av alla kungens män själv vände sig mot andra hälften. Slottet är uppgivet inifrån, och vi har blott att tåga in och restaurera Skottland.

Ross Unge Seyward har dock fallit för den fruktansvärde krönte skurkens slagsvärd.

Malcolm Har någon sett Macduff?

Lennox Under hela striden har han endast sökt Macbeth med enkelriktad blodtörstig hämndgirighet i sinnet.

Ross Det är helt naturligt.

Lennox Det är möjligt att de nu gör upp, då ingen av dem är lokalisierbar.

Malcolm Om bara Macduff klarar av Macbeth kan vi lätt klara resten. Åter till bataljen, mina herrar! Låt oss röja upp!

Scen 5.

Macbeth Är det då bara fega kycklingar som dessa engelsmän består av? Få har velat möta mig, ett hundratal har flytt för mig, och tjugo har jag slaktat minst, men ännu har jag inte sett Macduff. Är han så feg som alla andra att han även helst undviker mig?

Macduff (ser honom) Där är han, den jag eftertraktat hela dagen! Har han inte velat möta mig, eller har ödet velat spara honom just åt mig?

Macbeth (ser honom) Macduff!

Macduff Där är du äntligen, din krönte usurpator till den värsta niding som väl någonsin har skitit ner en kungatron med omänskliga brott som överväldigande lastbarhet! Jag hade aldrig kunnat ge mig själv förlåtelse om någon annan hand än min fick göra upp med dig. Nu lämnar ingen av oss denna plats förrän den ena blivit likviderad.

Macbeth Jag trodde nästan redan att jag skulle slippa möta dig och att du skulle klara dig. Vet att jag är av ödet stämplad som oövervinnelig. Jag ville aldrig din familj det onda som jag endast ville dig.

Macduff Men du utsände mördarna!

Macbeth Korrekt, men endast för att söka dig. De handlade på egna order när de i frustrering över att ha missat dig i stället utgöt alltför mycket oskyldigt och harmlöst blod. De hade missat ett av mina offer förut och blev galna av att göra det igen. Kort sagt, det var ej meningen.

Macduff De ropar på ditt blod!

Macbeth Och de har rätt, och därför vill jag inte även ha ditt blod ropande på mig.

Macduff Hur kan du tro dig osårbar?

Macbeth Den enda som kan komma vid mig vore någon som ej var av kvinna född. En sådan man lär vara biologiskt en omöjlighet.

Macduff (skrattar) Vet då, mördarniding och tyrannknöl, att jag skars ur moderlivet utan att bli född!

Macbeth (betagen) Så slår då spådomarna in, och jag har fullkomnat mitt öde. Jag behöver inte längre frukta någon ovisshet. Du fanns där hela tiden, och jag visste inte om det, förrän nu, när all min värld ändå kollapsat färdigt. Jag behöver inte slåss mot ödet längre. Det har hunnit fatt mig och förklarat sig. *(fäller svärdet)* Gör pinan kort, Macduff. Ej någon kan ha mera rätt än du i att ta livet av mig. Jag bekänner mig fullkomligt skyldig till vartenda brott som inträffat i Skottland från och med kung Duncans död, och jag förtjänar endast döden, inget mindre. Avsluta nu äntligen det här misslyckade felslagna livet, och tag med dig huvudet till Malcolm och kungör för honom att hans fader konungen är hämnad. Sikta rätt och gör det skickligt. Endast dig av alla skulle jag ha kunnat böja ner min nacke för och blotta den. *(faller på knä, frilägger sin nacke och blottar den)* Sikta rätt, och gör det skickligt.

Macduff (höjer sitt svärd i raseri och slår till av all sin kraft. Blackout i samma ögonblick.)

Scen 6.

Malcolm Seger över alla fronter, och vad kan vi mer begära? Ordningen är återställd med häpnadsväckande låg blodspillan.

Ross Vi saknar blott Macduff.

Angus Här kommer han, och han har något med sig.

Macduff (inträder med Macbeths huvud) Hälsningar från framlidne Macbeth, som bett mig framföra till dig personligen, prins Malcolm, att din fader konung Duncan nu är hämnad. *(kastar fram det blodiga huvudet för Malcolms fötter)*

Malcolm Det var egentligen det enda som behövdes. Cirkeln är nu sluten, och vi är tillbaka där vi började förrän Macbeth med ödets obeveklighet steg in på scenen, men nu är det över. Var välkommen åter hem, Macduff, och det är extra glädjande att se dig utan sår. Så har då någon klarat sig igenom detta helvete förutan fläckar. Tack ni även som hjälpt till, ni herrar, hövitsmän och lorder ifrån England med de härar ni ställt upp med, och särskilt tack till alla Skottlands thaner, som jag härmed upphöjer till jarlar, då ni alla som en man ej tvekade att ställa upp emot en usurpators rättslöshet och självsvåld för den ordnings frihet som förtrycktes. Tack, ni alla, och så fort vi fått i gång en laglig och fungerande regering har ni alla rätt att äntligen dra hem igen.

Macduff (höjer svärdet) Länge leve kung Malcolm!

alla (följer exemplet) Länge leve konung Malcolm!

(Fanfarer och triumf, alla släpper loss och gratulerar Malcolm och Macduff och vill bringa dem sin hyllning.)

Slut.

(Gwaldam 31.10.2009,
den riktiga allhelgonaafton.)

Apologi

Vare det mig fjärran att ens försöka tävla med Shakespeare, som ingen kan överträffa när det gäller språkkonstnärskap och dramatisk begåvning i form och karaktärisering parat med överlägsen yrkeserfarenhet, vem han än var; men jag fann min senast upplevda föreställning av "Macbeth" så inspirerande och tankeväckande, att jag kände mig manad att prestera ett komplement. Hans drama kan ytligt verka som en moralisk melodram, som går ut på att brott inte lönar sig, men underströmmarna är utan botten och ständigt osynliga och undermedvetna då de är skickligt skrivna mellan raderna. – Det är dessa underströmmar jag har velat lyfta fram med deras möjlighet till en mer nyanserad och humaniserad syn på olycksödet med en maning till en nödvändig skärskådning av ödets hemlighetsfulla mekanismer i förening med den mänskliga faktorn som en rimligare förklaring till ödesdramat än bara onyanserad ondska. – Detta är kanske Shakespeares mest komprimerade drama med bara hälften av en textmassa som "Hamlets".

Denna kompletterande version följer Shakespeare exakt – det är exakt hans historia (hämtad från Holinsheds krönika) med exakt samma personer, men med några få uteslutna och några karaktärförändringar. Det är framför allt häxorna som här ges en helt annan roll och karaktär, även Lady Macbeths karaktär är något förtydligad – det är i själva verket möjligt att hon var *primus motor* i Macbeths karriär, då hon själv var sondotter till en tidigare skotsk konung – liksom Macbeths egen är något mer nyanserad, medan alla de andra är de samma. Några scener har lagts till som saknas hos Shakespeare, medan andra scener hos Shakespeare saknas här, om dock deras innehåll ändå förekommer. Helt annorlunda är dock språket, då Shakespeares verskonst är och förblir oöverträffad, ytterst litet häri påminner om den, medan dock även jag understundom återfallit i den jambiska rytmen, men det går alltid över.

Så låt mig ej få ställas vid Shakespeares sida, bara komplettera och komplimentera honom.

*Gwaldam, Kumaon,
Allhelgonaafton 31.10.2009*